

## Stichting Restauratiefonds Nicolaaskerk te Baarn

### Verslag activiteiten 2008

Op 27 november 2007 is de Stichting Restauratiefonds Nicolaaskerk officieel geregistreerd. In 2008 heeft de stichting de volgende activiteiten ondernomen.

- Een Leienactie waarbij de parochianen een of meerdere leistenen voor de restauratie van het dak konden adopteren. De opbrengst van de leienactie in 2008 was € 2.600,-. Daarbij kwam de opbrengst van de verjaardag van de pastoor, van € 9.500,- hierbij. Hartelijk dank aan de pastoor en alle parochianen die geld hebben gegeven! Maar ook dank aan de kardinaal, die vijf leien schonk.
- In april is gestart met de inzameling van goederen en producten voor een kunst- en antiekveiling. Inmiddels was ontvangen of toegezegd: antieke stoelen en kast, staande klok, zeefdruk van Karel Appel, haardscherm, voedselpakketten van ongeveer EUR 100 van supermarkten, diners voor twee personen, logeerarrangementen, pianostemmen etc. De planning is gericht op 100-200 (kooplustige) aanwezigen en minstens 150 lots in de veilingcatalogus.
- De restauratie van het dak is afgerond en het werk is formeel in februari 2008 opgeleverd. De totale kosten waren EUR 462.000 die uit de reserves van de H. Nicolaaskerk zijn betaald.
- Op 3 oktober 2008 vond de veiling ten van antiek en curiosa, ten bate van de restauratie, plaats. He gebeurde in de Parkzaal van restaurant Groot Kievitsdal. De objecten werden door parochianen geschonken. Veilingsmeester Frederik Baervelt deed de veiling. Mr Jeroen Ligthart van de Baarnse Notarissen en ook secretaris van het bestuur van de Stichting, trad op als toezichhoudend notaris. De zaal was vol met parochianen en belangstellenden die enthousiast boden. De veiling heeft ruim 20.000 euro opgebracht.
- Op 23 November 2008 heeft de Stichting Restauratiefonds Nicolaaskerk Baarn een druk bezochte bijeenkomst georganiseerd over de bijzondere gebrandschilderde ramen in de Nicolaaskerk. Meer dan 70 toehoorders luisterden geboeid naar de boodschap van de twee inleiders. Het goede nieuws is dat de Nicolaaskerk zich mag verheugen in het bezit van zeven heel bijzondere ramen. Het slechte nieuws is dat de ramen dringend aan restauratie toe zijn. De bringer van het goede nieuws was drs. Casper Staal van Museum Het Catharijneconvent te Utrecht. Hij vertelde dat de ramen afkomstig zijn uit het topglazeniersatelier van de firma Nicolas & Zonen in Roermond. Dit atelier uit 1850 werkte nauw samen met het bekende, ook in Roermond gevestigde architectenbureau van Pierre Cuypers (onder meer de architect van het Rijksmuseum en het Centraal Station in Amsterdam). Toen de huidige Nicolaaskerk werd gebouwd, rond 1904-1905, stonden de zonen Frans en Charles Nicolas aan het hoofd van dit atelier. Het atelier telde ruim honderd gespecialiseerde ambachtslieden en kunstenaars, die door heel Nederland werkten: ontwerpers, loodzetters, glasschilders, glasbranders en monteurs. Casper Staal had voor de toehoorders nog een primeur. In een publicatie over de archieven van dit atelier had hij de ontwerper van de ramen van de Nicolaaskerk ontdekt: de uit München afkomstige Carl Stahl (1882-1944), die toen in dienst was van de firma Nicolas. Casper Staal vertelde ook dat de zeven ramen als één samenhangend geheel zijn opgezet. De ramen leggen een prachtig, kleurrijk verband tussen het Nieuwe Testament in de bovenste helft en het Oude Testament in de onderste helft. De vijf middelste ramen verwijzen naar vijf centrale kerkelijke feest- en gedenkdagen: de Annunciatie (de boodschap van de engel aan Maria), Kerstmis (het bezoek van de drie koningen aan het Jezuskind), Goede Vrijdag (Christus aan het kruis), Pasen (de

Emmausgangers naast de verrezen Christus), Pinksteren (de vurige tongen boven Maria en de apostelen). De twee buitenste ramen stellen Jezus' ouders centraal: Maria en Jozef. Het onderste deel van de ramen verwijst naar schenkers van de ramen en naar de aartsbisschop van Utrecht en de paus ten tijde van de inwijding van deze fraaie neogotische hallenkerk in 1905. Dat deze zeven ramen te beschouwen zijn als een "Gesamtkunstwerk" maakt hen extra bijzonder.

"Functioneel gezien doen de ramen niets anders dan het doorgeven van het hemelse licht van buiten naar binnen. Artistiek gezien verwennen de ramen ons met een prachtige waaier aan kleur en verhaal. Op een nog dieper niveau verkondigen de ramen het Licht zelf." Aldus Casper Staal.

De brenger van het minder goede nieuws was Ron de Boer van restauratieatelier Studio Illusie in Baarn. Aan de hand van detailfoto's liet hij zien dat het lood en ijzer van de ramen in slechte staat is (onder andere door roestvorming), waardoor het verband tussen de stukken glas niet meer solide is. Op het glas komt spanning, met breuk en barsten als gevolg. Door de inwerking van weer en wind is op verschillende plekken het glas zelf gaan eroderen, waardoor hier en daar de kleur en daarmee de afbeelding zelf al geheel zijn verdwenen. Om verder verval een halt toe te roepen is dringend restauratie nodig. Hij deed de suggestie in twee fasen te gaan werken. De eerste fase is gericht op consolideren door roestige delen te vervangen en zwakke plekken te verstevigen. De tweede fase is gericht op de glasrestauratie. De heer De Boer vertelde dat de restauratie arbeidsintensief is en taxeerde per raam ongeveer 9 maanden werk te hebben. Gelukkig had hij niet uitsluitend somber nieuws. Er valt wel degelijk wat aan de ramen te doen en ook hij benadrukte de grote waarde van dit religieus en cultureel erfgoed.

- December 2008: de Stichting heeft kerstkaarten uitgebracht met een afbeelding van de geboorte van Christus, uit de ramen van de Nicolaaskerk. De opbrengst is ten bate van het Restauratiefonds.